

ชื่อวิทยานิพนธ์	การจัดทำคู่มือศึกษาธรรมชาติเพื่อการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง จังหวัดสงขลา-สตูล
ผู้เขียน	นางสาวสุภาพร วุกถိုင်
สาขาวิชา	สิ่งแวดล้อมศึกษา
ปีการศึกษา	2545

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดทำคู่มือศึกษาธรรมชาติ เพื่อการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้นำศึกษาธรรมชาติและเยาวชนในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาที่เข้ามาศึกษาธรรมชาติในเส้นทางชมน้ำตก ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง จังหวัดสงขลา โดยเนื้อหาในคู่มือมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ระบบนิเวศป่าดิบชื้น รวมทั้งสร้างทัศนคติที่ดีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างทัศนคติต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง (กลุ่มที่ใช้คู่มือประกอบการเดินศึกษาธรรมชาติ) และกลุ่มควบคุม (กลุ่มที่ไม่ใช้คู่มือประกอบการเดินศึกษาธรรมชาติ) ซึ่งมีลำดับขั้นของการวิจัยดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาคู่มือศึกษาธรรมชาติ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเก็บข้อมูลในเส้นทางศึกษาธรรมชาติเกี่ยวกับระบบนิเวศป่าดิบชื้น และนำไปทดลองใช้ 2 ครั้งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10-13 คน โดยแต่ละครั้งใช้กลุ่มเยาวชนที่มีคุณสมบัติที่คล้ายกัน

2. การทดลองใช้คู่มือศึกษาธรรมชาติกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่เจริญราษฎร์พิทยา จังหวัดสงขลา โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 62 คน ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และวัดทัศนคติโดยใช้แบบทดสอบ และประเมินคู่มือฯ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจในคู่มือฯ จากผู้นำศึกษาธรรมชาติและเยาวชน และประเมินคุณภาพคู่มือฯ โดยแบบประเมินคุณภาพคู่มือฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้ T-test

ผลจากการทดลองพบว่า การเดินศึกษาธรรมชาติโดยมีผู้นำศึกษาธรรมชาติ สื่อความหมายในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศป่าดิบชื้น แต่การเดินศึกษาธรรมชาติโดยใช้คู่มือฯ ร่วมกับมีผู้นำศึกษาธรรมชาติช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การเดินศึกษาธรรมชาติทำให้เยาวชนมีทัศนคติต่อป่าและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการ

อนุรักษ์อยู่ในระดับดี รวมทั้งสามารถเรียนรู้ที่จะใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และรู้จักสังเกตสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเดินศึกษาธรรมชาติ โดยเยาวชนและผู้นำศึกษา ธรรมชาติมีความพึงพอใจคู่มือศึกษาธรรมชาติขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิต่างเห็นว่าคู่มือศึกษาธรรมชาติเล่มนี้มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าดิบชื้นได้ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สื่อความหมาย ยังสามารถนำคู่มือฯ ไปใช้เป็นแนวทางในการสื่อความหมาย และใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคู่มือฯ ในเส้นทางอื่นๆ ได้

Thesis Title	The Preparation of a Nature Trail Guide Book in Ton Nga Chang Wildlife Sanctuary, Changwat Songkhla–Satun
Author	Miss Supaporn Wookthong
Major Program	Environmental Education
Academic Year	2002

Abstract

The purpose of this research is to develop a nature trail guide book on Chom Num Tok trail in Ton Nga Chang wildlife sanctuary for both trail leaders and Mathayom suksa I students. It aims to promote knowledge, understanding, attitudes towards nature and ecological systems of a tropical rain forest and environment, as well as attitudes towards conservative behaviour among the youth. The research method is based on one experiment and one control groups (using and not using the guide book) with a pre-test and post-test design. The research is divided into two stages. The first stage is to develop the nature trail guide book by studying ecological systems of the tropical rain forest and collecting data on the trail. The drafted book was adjusted after two groups of the youth used it. The second stage is a try-out using the book with both experiment and control groups of 62 Mathayom suksa I students in Hadyai Jarean Rad school. Assessments of the learning experience, attitudes, satisfaction and quality of the book users were obtained by tests and questionnaires. A T-test statistic method was used for data analysis. The result of the experiment shows that the trail guide book is useful in promoting the knowledge, understanding, attitudes of the youth towards of the nature and the ecological system of the tropical rain forest, as well as attitudes towards conservative behaviour. The degrees of their satisfaction and quality with the guide book are high. This natural trail guide book is qualified to be used in the Ton Nga Chang wilfelife sanctuary.